

עת"א 41583/05/17 - יוקסל חסנגולו נגד מדינת ישראל, פרקליטות המדינה, שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, השר לבטחון פנים, שרת המשפטים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

08 יוני 2017

בפני כב' השופט ארנון דראל

עת"א 41583-05-17 חסנגולו נ' מדינת ישראל ואח'

העותר

בעניין: יוקסל חסנגולו
ע"י עו"ד מוטי אזולאי

נגד

1. מדינת ישראל ע"י עו"ד יפעת רושניק, המחלקה

לעניינים בינלאומיים פרקליטות המדינה

2. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

3. השר לבטחון פנים

4. שרת המשפטים

המשיבים

פסק דין

1. לפני הליך שהוגדר "עתירת אסיר דחופה", והוגש כאמור במבוא לעתירה מכוח סעיף 62א לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש]. התשל"ב- 1971 (להלן: **פקודת בתי הסוהר**). כפי שאפרט להלן, מצאתי כי יש מקום לקבל את עמדת המשיבים ולסלק את העתירה על הסף.

2. העותר, אזרח טורקיה, אסיר בכלא איילון בישראל, מרצה מאז שנת 2005 עונש מאסר לתקופה של 25 שנה שהוטל עליו לאחר שהורשע בעבירות של הריגה והחזקת מסמכים מזויפים. בתקופת מאסרו לא יצא לחופשות ולא זכה לביקורים.

3. לטענת העותר, נודע לו לאחרונה כי הוריו אינם בקו הבריאות, ואף אושפזו מספר פעמים בבתי חולים, ובשל כך, הוא מבקש לרצות את עונש המאסר שהוטל עליו במדינת אזרחותו, טורקיה. העותר טוען כי בקשתו עומדת בתנאים הקבועים בסעיף 4 לחוק לנשיאת עונש מאסר במדינת אזרחותו של האסיר, תשנ"ז-1996 (להלן: **החוק**), שכן הוא הביע בכתב את הסכמתו להעברתו לטורקיה, טורקיה מסכימה אף היא למהלך כפי שעולה ממידע שנמסר לו על ידי נציגיה, וכעת כל שנותר לו הוא לקבל עמדה רשמית של הרשויות בישראל, שטרם ניתנה, על אף פניות חוזרות ונשנות שלו ושל גורמים מטעם השגרירות הטורקית מאז חודש פברואר 2017.

4. הסעד המבוקש בעתירה הוא כי בית המשפט יורה למשיבים, המדינה, שירות בתי הסוהר, השר לבטחון פנים ושרת המשפטים לנמק מדוע לא ייענו לבקשתו.

5. המשיבה 1 (להלן: **המשיבה**) מבקשת לסלק על הסף את עתירתו של העותר. בתגובה שהגישה המחלקה לעניינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה טענה המשיבה כי העברת אסיר לריצוי עונש מאסר שהוטל עליו בישראל למדינת האזרחות - המדינה שהאסיר הינו אזרח בה (להלן: **מדינת האזרחות**), נעשית בהתאם לתנאים המנויים בסעיפים 14 ו-7 לחוק, ובכפוף להסכמת האסיר, הסכמת מדינת האזרחות והסכמת המדינה בה נשפט האסיר, המחזיקה באסיר בפועל. המשיבה הוסיפה כי בישראל, בהתאם לקבוע בתקנה 1 לתקנות העברת אסירים לארצותיהם, התשנ"ח-1997 (להלן: **התקנות**), הרשות המוסמכת לדון בהעברה שכזו היא המחלקה לעניינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה, אליה מוגשות בקשות להעברת אסירים לישראל וממנה, כשהסמכות להכריע בבקשות אלו נתונה לשרי המשפטים ובטחון הפנים (להלן: **השרים**), בהתאם לשיקול דעתם הבלעדי.

6. המשיבה מצינת כי השרים טרם קיבלו החלטה בעניינו של העותר, וכי גם אם תתקבל הבקשה, טרם התקבלה הסכמתה רשמית של טורקיה כי העותר יועבר אליה לשם המשך ריצוי מאסרו בשטחה, הסכמה המהווה כאמור תנאי למימוש המעבר.

7. באשר לשאלת הסמכות של בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים הטעימה המשיבה כי סעיף 6א לחוק, שקובע כי בית המשפט המחוזי בירושלים הוא בית המשפט המוסמך לדון ב"בקשות לפי חוק זה", עניינו בבקשות של אזרחים ישראלים שנדונו לעונשי מאסר בארצות אחרות ומבקשים לשאת את עונשם בישראל, והוא אינו חל על אסירים אזרחי מדינה זרה האסורים בישראל.

8. בא כוח העותר, שהתאפשר לו להשיב לתגובת המשיבה ולבקשתה לסילוק על הסף, שב על עמדתו כי הסמכות לדון בעתירה היא לבית המשפט המחוזי בירושלים וכי אין יסוד לטענה בדבר חוסר סמכות עניינית.

9. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי יש לקבל את בקשת המשיבה ולסלק את העתירה על הסף.

10. חוק העברת אסירים לארצותיהם, התשנ"ז-1996, נחקק לקראת הצטרפותה של ישראל לאמנה בינלאומית בדבר העברת נידונים Convention on the Transfer of Sentenced Persons; כ"א 45, 1324 (להלן: **האמנה**). בשנת 1999 תוקן החוק, ובמסגרת התיקון שונה שמו ל"חוק לנשיאת עונש מאסר במדינת אזרחותו של האסיר, התשנ"ז-1996".

11. תכליתו של החוק היא הומניטרית - לאפשר לאסיר לרצות מאסר בקרב הסביבה התרבותית והחברתית אליה הוא משתייך, להקל על הקשיים ועל הבדידות הנלוות לנשיאת עונש מאסר במדינה זרה, ולתת הזדמנות מיטבית לשיקום, שמתאפשרת רק כאשר האסיר מרצה את עונש המאסר במדינה שבה יתגורר לאחר תום המאסר (בג"ץ

3315/04 טל שטרית נ' בית המשפט המחוזי בירושלים פ"ד ס(2) 413, 442 (2006).

12. החוק מסדיר שני עניינים: רצונו של אזרח ישראלי שנשפט בחו"ל בגין עבירה שביצע מחוץ לישראל לרצות את עונש המאסר שנגזר עליו בישראל, ורצונו של אזרח זר שנשפט בישראל לרצות את עונש המאסר שנגזר עליו במדינה אחרת, שהוא אזרח שלה.

13. ס' 2(ב) לחוק מאפשר לאסיר בישראל שהוא אזרח מדינה אחרת, ניתן להעבירו, בהסכמתו, כדי שישא את עונש המאסר במדינת האזרחות. אף שמדינת ישראל מאפשרת העברה של אסירים למדינת אזרחותם, היא אינה מחויבת לכך והסכמתה להעברה מותנית בתנאים. כך למשל, בסעיף 4 לחוק נקבע כי יש לקבל את הסכמתם של כלל הצדדים הנוגעים בדבר למהלך: האסיר עצמו, מדינת האזרחות אליה הוא מועבר, ומדינת ישראל שהגורמים המוסמכים לקבל החלטה בשמה לעניין זה הם שרי המשפטים והפנים ובמקרים המתאימים, גם שר הבטחון. תנאים נוספים לאישור הליך העברת אסיר על ידי הרשויות נקבעו בסעיף 7 לחוק בנוגע להעברת אסירים שהם אזרחי ישראל, ואומצו לגבי אסיר שהוא אזרח זר בסעיף 13 לחוק. בין היתר, נקבע כי יש לבחון האם במועד ביצוע העבירה היה האסיר אזרח המדינה שבה הוא מבקש לרצות את עונשו, האם קיימות נסיבות המצדיקות את נשיאת המאסר במדינת האזרחות, האם המעשה שבשלו נידון האסיר מהווה עבירה פלילית במדינת האזרחות, והאם אין מניעה מטעמים של שלום הציבור להעביר את האסיר אל מחוץ לישראל.

14. השרים השוקלים את הבקשה רשאים לאשר בקשה גם כאשר לא מתקיימים חלק מהתנאים, אם ראו טעם לכך, והם רשאים שלא לאשרה גם אם מתקיימים התנאים (בג"ץ 9382/12 גבריאל אשור נ' השר לבטחון פנים פסקה 7 (27.2.2014)(להלן: עניין אשור)).

15. בתקנות מוסדר אופן הביצוע של הליך הגשת בקשה של אסיר זר להעברה למדינת אזרחותו. אלה קובעות כי עם תחילת מאסרו תימסר לאסיר הודעה על זכותו לבקש לשאת את עונשו במדינת אזרחותו (תקנה 2), בטרם הגשת הבקשה על ידי האסיר יוסבר לאסיר בשפה המובנת לו על משמעויות המשפטיות והכספיות של ההעברה (תקנה 4), לבקשתו יצורף דו"ח מפורט של מנהל בית הסוהר שבו הוא כלוא, וכל אלה יועברו לעיונו של השר לבטחון פנים, לקבלת עמדתו, ובמקרים המתאימים, אף לעיונו של שר הבטחון (תקנה 3). הרשות מעבירה עותק של בקשת האסיר לנציג דיפלומטי או קונסולרי של מדינת האזרחות של האסיר המבקש (תקנה 6).

16. עיון במסמכים שהוגשו על ידי הצדדים מלמד כי בענייננו כלל לא הושלם ההליך המתחייב על פי החוק והתקנות, וטרם ניתנה החלטת השרים בעניינו של העותר. כמו כן מתעוררות שאלות נוספות באשר לקיומם של תנאי הסף להליך, בין היתר, באשר לאופן בו הוגשה בקשת העותר, האם טורקיה אכן מוכנה להעברת העותר אליה, מי יישא בעלויות ההעברה. מכאן שטרם מוצו ההליכים כנדרש ועל כן יש לסלק את העתירה על הסף מטעם זה.

17. לא זו אף זו, ספק אם ככל שהייתה עילה לתקיפת התנהלות הרשויות בעניינו של העותר, ננקט ההליך המתאים לכך. כאמור לעיל, קובע סעיף 6א' לחוק כי "בית המשפט המוסמך לדון בבקשות לפי חוק זה הוא בית המשפט המחוזי בירושלים". הוראה זו נוספה בתיקון הראשון לחוק. בדברי ההסבר לתיקון זה, הצעת חוק העברת אסירים

לארצותיהם (תיקון) (נשיאת עונש מאסר בישראל על פי פסק חוק), התשנ"ח-1998 (ה"ח 2699, עמ' 288), נומקה הענקת הסמכות הבלעדית לבית המשפט המחוזי בירושלים ברצון לאפשר התוויה של מדיניות אחידה בתחום הייחודי של בקשות אלה. לשון הסעיף, וכן דברי ההסבר, אינם מייחדים את סמכותו של בית המשפט המחוזי בירושלים לדון בבקשות של אסירים שהינם אזרחי ישראל דווקא, אך עיון בחוק מלמד כי הבקשות שניתן להגיש מכוחו לבית המשפט הן בקשות שנוגעות לאזרחי ישראל המבקשים לחזור ארצה לריצוי עונשם (ר' סעיף 10 לחוק). הדבר עולה בקנה אחד עם פסקי הדין שדנו בתקיפת ההחלטות הנוגעות לאזרחים זרים המבקשים לשאת את מעצרם במדינת האזרחות שלהם, להבדיל מאזרחים ישראלים המרצים את מאסרם בחו"ל. עניינים אלה לא נדונו בבית המשפט המחוזי בירושלים אלא בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק (ר' עניין **אשור**, בג"ץ 190/13 **אנטולי בוגטיק נ' השר לבטחון פנים** (6.6.2013)).

18. כך או כך, ההליך שננקט בוודאי אינו הליך מתאים. אין מדובר בעתירת אסיר שמוגשת לפי סעיף 62א' לפקודת בתי הסוהר, ובית המשפט המוסמך לדון בבקשות אינו בית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים.

19. על יסוד כל האמור, אני מקבל את בקשת המשיבה ומורה על סילוק העתירה על הסף. בנסיבות העניין אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ד סיוון תשע"ז, 08 יוני 2017, בהעדר הצדדים.

המזכירות תעביר את פסק הדין לבאי כוח הצדדים (תשומת לב המזכירות לכך שבעתירה מטפלת המחלקה לעניינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה ולא פרקליטות המחוז).